

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Bc. Petra Novotná

Název práce: Pozorované přínosy mentoringových vztahů z hlediska občanské angažovanosti a sociálního kapitálu

Oponent: Mgr. Magdaléna Šťovíčková

Kriteria hodnocení:	Hodnocení (1 – 4):
Zdůvodnění relevance tématu vzhledem k oboru Studia občanského sektoru <i>Je téma relevantní vzhledem k oboru? Je dobře zdůvodněno?</i>	1
Stručné slovní hodnocení: Téma je relevantní pro obor a jeho relevance je zdůvodněna z využitím odborné literatury.	
Kvalita teoretického/konceptuálního rámce práce <i>Nakolik je obsah rámce relevantní vzhledem k tématu práce? Do jaké míry byla studovaná literatura představena přehledně a kriticky? Byla použita zahraniční literatura?</i>	2
Stručné slovní hodnocení: V teoretické části práce studentka představuje relevantní koncepty. Některým tématům se však studentka věnuje až příliš ze široka. Např. kap. Hlavní představitelé a jejich pojetí sociálního kapitálu, je dosti obsáhlá, přičemž poznatky z této části nejsou využity v části empirické, ani nejsou zpracovány tak, že by bylo patrné, proč se studentka rozhodla v empirické části pro využití právě jednoho z přístupů k sociálnímu kapitálu. Ocenila bych také u magisterské práce, kdyby jednotlivá pojetí sociálního kapitálu nebyly jen přestaveny, ale byla provedena také jejich komparace a pozornost věnována i kritice jednotlivých pojetí. Navíc po tomto obsáhlém úvodu vymezení sociálního kapitálu se v dalších kapitolách (např. kap. Sociální kapitál a mentoring) setkáváme s dalšími definicemi. Otázkou také je, zda muselo být věnováno tolik prostoru představení samotných mentoringových programů či ekologického modelu Bronfenbrennera vzhledem k výzkumnému tématu. Naopak bych ocenila, kdyby byla větší pozornost věnována tématu občanské angažovanosti, což bylo jedno z témat výzkumu, ale v teoretické části mu byla věnována minimální pozornost.	
Formulace cílů, výzkumných otázek či hypotéz <i>Jsou dostatečně konkrétní a jasné? Odpovídají tématu práce a jejímu teoretickému/konceptuálnímu rámci?</i>	2-3
Stručné slovní hodnocení: Formulace druhé výzkumné otázky není přesná. Není jasné, zda studentka se chce zkoumat vliv sociálního kapitálu na utváření vztahu mezi dítětem a dobrovolníkem či vliv vztahu dítěte a dobrovolníka na formování sociálního kapitálu. Dále druhá výzkumná otázka se zaměřila na sociální kapitál. Studentka uvádí (až) v empirické části, že vychází z Putnamovi definice sociálního kapitálu. Otázkou je, zda právě tento koncept je vhodný pro daný výzkum, protože Putnam definuje sociální kapitál jako znak sociální organizace a otázkou je, zda vztah mezi dobrovolníkem a dítětem můžeme považovat za sociální organizaci. Toto není v práci řešeno. Dále studentka definuje (opět až v empirické části) jednotlivé proměnné (důvěra, normy, sítě), které definuje jinak než Putnam. Např. při měření důvěry se omezuj jen a	

interpersonální důvěru, ale již se nevěnuje důvěře v instituce či sebedůvěře aktérů (viz. Putnamova definice sociálního kapitálu str. 26). Škoda jen, že nebylo využito více poznatků z kapitoly 2.6. teoretické části, kde je věnována pozornost otázce měření a indikátorů sociálního kapitálu.

Metody získávání a analýzy dat a jejich použití

Je vhodně zvolen, zdůvodněn a v průběhu výzkumu realizován design výzkumu/výzkumný rámec? Jsou využité techniky sběru dat, vzorek a metody analýzy dat dobře popsány, zdůvodněny a realizovány v rámci výzkumu vzhledem k výzkumným otázkám? Jsou diskutovány limity výzkumu a jeho etické aspekty?

3

Stručné slovní hodnocení:

Studentka provedla sekundární analýzu dat mezinárodního výzkumu, který mapoval mentorigové programy. V metodologické části se věnuje popisu tento výzkum, ale ne již sekundární analýzu dat, kterou provedla ve své práci. Nemám tedy připomínky k samotnému výzkumu, ale k sekundární analýze dat. Není jasné, např. s jakým datovým materiálem studentka pracovala při sekundární analýze. Byly využívány všechny datové zdroje mezinárodního výzkumu, tak jak byly představeny v metodologické části práce? Vzorek je popsán, ale jeho výběr není metodologicky zdůvodněn. Poznámku mám i k samotné analýze dat. Přesto, že povaha výzkumných otázek naznačuje, že vhodnou výzkumnou strategií by byla kvalitativní, při analýze dat však bylo pracováno jen s již předem danými kategoriemi z odborné literatury. Není patrné z empirické části, že by bylo prováděno otevřené kódování, což omezuje také povahu závěrů. Dále bych očekávala, že pokud studentka zvolí uzavřené kódování, tak bude v metodologické části práce věnovat větší pozornost operacionalizaci kategorií, se kterými bude pracovat při analýze a neomezí se jen na obecnou definici daných kategorií a to až v empirické části práce.

Kvalita závěrů práce

Byly naplněny praktické nebo teoretické cíle a zodpovězeny výzkumné otázky práce? Jak byla formulována praktická doporučení, pokud byla cílem práce?

3

Stručné slovní hodnocení:

Moje výtky k závěrům práce jsou převážně metodologického charakteru, významně však ovlivňují možná zjištění. Jedna z výzkumných otázek zněla „ Jak přispívá program k občanské angažovanosti a aktivnímu občanství“. Studentka však v analýze představuje faktory, které přispívají k formování občanství a demokratických hodnot. Studentka tak analýzou těchto faktorů nepřináší odpověď na formulovanou výzkumnou otázku. Dále vzhledem k tomu, že se studentka použila pro analýzu již předem definované kategorie a ne již otevřené kódování (jak odhaduji z povahy prezentovaných závěrů), jsou zjištění omezena jen na zjištění o zvolených kategoriích a ne k porozumění „všech“ forem, jak může program přispět k formování občanství a demokratických hodnot. Což je otázka, zda studentka reflektuje, protože v závěru na straně 80 uvádí, že ve vztazích mezi dobrovolníky a dětmi se uplatňují právě ty atributy, které si sama zvolila pro analýzu. Omezenost výstupů se projevuje i v tom, že nejsou prezentovány žádné deviantní případy, jinakosti. Postrádám určitý kritický odstup studentky. Data, která studentka představuje, mají čistě popisný charakter. Navíc prezentovaná zjištění nejsou dokládána daty z výzkumu, což je standardní postup při prezentaci jakéhokoli výzkumu. Čtenář si tak nemůže ověřit závěry, které výzkumník prezentuje. Navíc pokud studentka vycházela z rozhovorů (což není jasné ani z metodologické části práce) je nutné toto reflektovat při prezentaci dat. Nebylo by pak např. možné uvést, že „v mentoringovém vztahu dává dobrovolník dítěti prostor“, ale muselo by být uvedeno, že dítě reflektuje, že dobrovolník mu dává prostor či dobrovolník uvádí, že dává dítěti prostor... Závěry jsou pak formulovány jako obecné pravdy, ale otázkou je, zda studentka vzhledem k množství a povaze dat, mohla takovýto typ závěrů vytvořit. Shrnutí: Prezentovaná data nepřináší odpovědi na první výzkumnou otázku. Z práce není zcela patrné, zda byl opravdu měřen sociální kapitál (tak jak mu rozumí Putnam) a tudíž, zda data

vypovídají o povaze sociálního kapitálu. V neposlední řadě není jasné, z jakých dat studentka vycházela a zda obecné závěry jsou opravdu podloženy daty.	
Práce se zdroji <i>Je v práci dodržen jednotný standard odkazů na literaturu a prameny? Byly v práci použity zdroje uvedené na seznamu použité literatury a pramenů?</i>	1
Stručné slovní hodnocení: V práci je dodržen jednotný standard odkazů na literaturu i seznam literatury je zpracován dle akademických standardů.	
Struktura práce, formulační a gramatická úroveň, grafická úprava <i>Je práce vhodně strukturovaná? Odpovídá formulační i gramatická úroveň magisterské práci?</i>	2
Stručné slovní hodnocení: Stylistická úroveň textu by zasloužila větší pozornost, text by tak byl pro čtenáře srozumitelnější.	

Celková známka před obhajobou:

pozn.: Lze udělovat známky od 1 do 4. V případě, že bude jedna část práce hodnocena známkou 4, je třeba práci nedoporučit k obhajobě.

3 s přihlédnutím k obhajobě

Otázky k obhajobě:

(Je nutno vyplnit, aby se student mohl připravit na obhajobu; počet témat a připomínek upravte podle Vaší potřeby.)

Uveďte, z jaké definice sociálního kapitálu jste vycházela ve své empirické části a svou volbu zdůvodněte vzhledem k tématu. Vysvětlete, jak jste měřila sociální kapitál a proč.

Uveďte, proč jste se rozhodla měřit vliv programu na občanskou angažovanost a aktivnímu občanství pomocí proměnných autonomie, důvěra, kooperace, otevřenost komunikace.

Uveďte, na základě jakých dat můžete konstatovat, že „po ročním působení je patrnější autonomněji vystupování v komunikaci..“(s.94)? Jakou mají vypovídající hodnotu tyto závěry?

Celkové vyjádření/komentář oponenta práce:

(Není povinné.)

***Katedra studií občanské společnosti
Fakulta humanitních studií
Univerzita Karlova v Praze***

***Department of Civil Society Studies
The Faculty of Humanities
Charles University in Prague***

V Praze dne

.....

Podpis oponenta práce.